

Івашута М.Є.

студент

Супрун Н.В.

кандидат економічних наук, доцент

Державний університет економіки і технологій

м. Кривий Ріг, Україна

ОЦІНКА СТАТИСТИЧНИХ ПАРАМЕТРІВ БАНКІВСЬКОГО РИНКУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Умови воєнного стану завжди є викликом для країни та її економіки. Небезпеки, пов'язані зі збройними конфліктами, відчутні у всіх аспектах життя, включаючи фінансовий сектор. Банківська система, як один із ключових елементів фінансового ринку, стає на передній край в умовах неспокою та воєнної небезпеки. Оцінка статистичних параметрів банківського ринку в таких умовах стає важливим завданням, щоб зрозуміти вплив воєнного конфлікту на фінансову стабільність, ліквідність та надійність банків.

Дослідження присвячено ключовим аспектам оцінки статистичних параметрів банківського ринку в умовах воєнного стану, зважаючи на важливість такого аналізу, методи та інструменти, які можуть бути використані для збору та аналізу даних, а також можливі наслідки та заходи, які можуть бути вжиті для забезпечення стійкості банківської системи під час воєнного конфлікту. Дана тема важлива не лише для фахівців у галузі фінансів, але й для всіх, хто цікавиться впливом воєнних подій на економіку та фінансовий ринок.

Національний банк здійснює нагляд і регулювання банків для сприяння безпеці та фінансовій стабільності банківської системи України. Банківський нагляд надає клієнтам, вкладникам, кредиторам і позичальникам упевненість у тому, що банки стабільно працюють, своєчасно та повністю виконують зобов'язання. НБУ здійснює нагляд і регулювання усіх банків України та їхніх підрозділів за кордоном, іноземних банків в Україні та інших організацій і громадян у частині дотримання Закону України "Про банки і банківську діяльність" [1].

Перед початком детального аналізу показників банківського ринку, варто розглянути загальну інформацію про вплив війни на фінансовий ринок та банківську систему. Воєнний конфлікт може призвести до серйозних викликів для банківської системи. Нижче розглянуті деякі загальні аспекти, які можуть впливати на банки в умовах війни:

1. Ліквідність та стабільність: умови воєнного стану можуть спричинити паніку серед вкладників, що, в свою чергу, може призвести до зменшення ліквідності банків. Банки повинні бути готові до виплати великого обсягу готівки та мають забезпечити фінансову стабільність в умовах неспокою.

2. Ризики кредитного портфелю: воєнний конфлікт може призвести до зростання ризику невиклати кредитів, оскільки боржники можуть бути неспроможними виконувати свої фінансові зобов'язання через руйнування підприємств та зміни в економіці.

3. Зміни валютного курсу: валютний ринок може стати надзвичайно нестабільним у період воєнного конфлікту, що може вплинути на валютні ризики та прибутковість банків.

4. Регулювання та нагляд: умови воєнного стану можуть призвести до змін у правилах регулювання та нагляду за банками, щоб забезпечити фінансову стабільність.

5. Попит на фінансові послуги: попит на різні фінансові послуги може змінитися в умовах воєнного конфлікту, що впливає на банківську діяльність.

Після розгляду загальних аспектів впливу воєнного стану на банківський ринок перейдемо до аналізу динаміки загального обсягу активів і зобов'язань банківських установ протягом останніх 6 років, тобто в довоєнний період та під час військового стану (рис. 1).

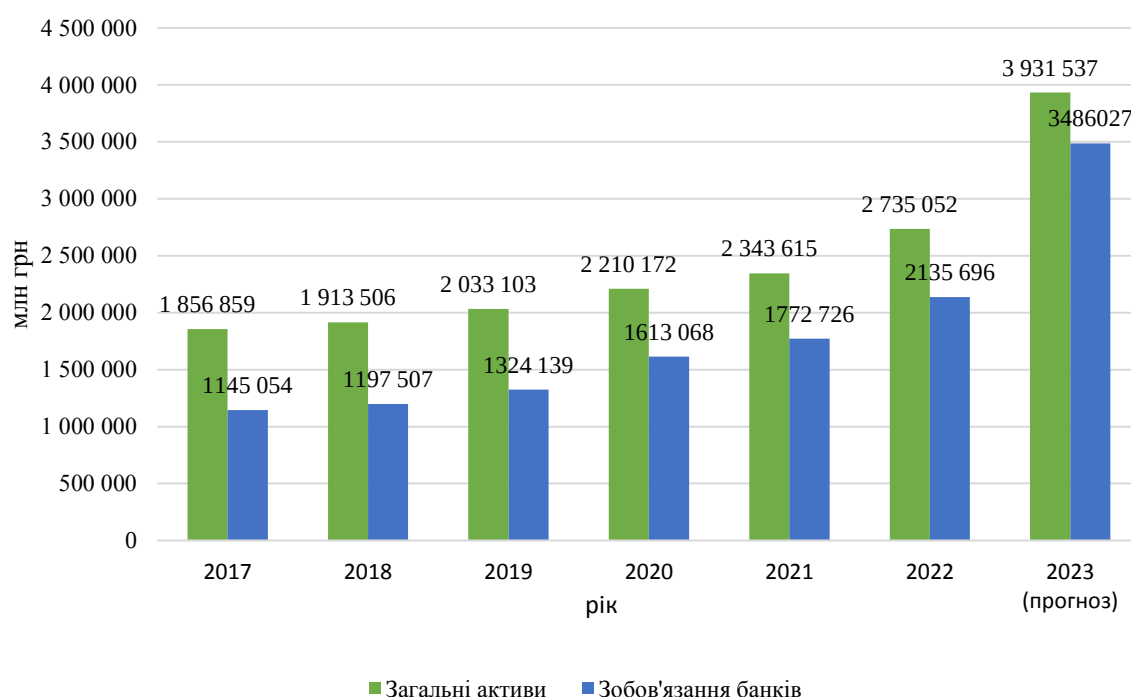

Рис. 1. Динаміка загальних активів і зобов'язань банківського сектору в 2018-2023 рр.

Джерело: складено авторами на основі [2]

Із наведеної діаграми можемо бачити, що динаміка незважаючи на повномасштабну війну залишилась позитивна. Це означає, що банківський сектор адаптувався і зростає навіть в умовах війни. Поясненням для цього є те, що банки підвищили відсоткову ставку, але враховуючи те, що в такі складні часи люди мають потребу в додаткових коштах, то попит на фінансові послуги зберігся, а отже і загальна кількість активів зростає. На початку 2018 року банківський сектор мав в активах 1 856 859 млн. грн, а на початок 2023 року відбулось зростання до 2 735 052 млн. грн. Враховувати звісно потрібно й інфляцію, яка тільки за 2022 рік склала 26,6%, тому якщо розглядати на макроекономічному рівні, то зростання банківського сектору в Україні значно

менше, аніж було зазначено раніше. Маючи дані за 8 місяців 2023 року, розраховані прогностні показники загальних активів і зобов'язань банків на кінець 2023 року.

Також можна побачити, що зобов'язання банку у співвідношенні до загальної кількості активів збільшились. Це може свідчити про те, що фінансова стійкість банку зменшилась, але це не завжди є однозначним індикатором. Збільшення співвідношення зобов'язань до активів може бути ознакою наступного:

- зростання зобов'язань без відповідного зростання активів може призвести до збільшення ризику неплатоспроможності, оскільки банк може мати забагато зобов'язань відносно своєї здатності їх погашати;

- збільшення зобов'язань може призвести до зниження капіталодохідності, тобто до того, що більша частина активів буде фінансуватися з боргів, а не за рахунок власного капіталу.

Отже, незважаючи на воєнний конфлікт загальна кількість активів має позитивну динаміку, а це говорить про те, що банківський сектор зростає. Через складні часі попит на банківські послуги залишається високим, навіть при підвищенні відсоткової ставки. Проте ліквідність таких активів викликає сумніви через проблемні кредити і нездатність населення вчасно повернути кошти в банк. Також важливо зазначити, що через збільшення зобов'язань відносно активів відбувається зменшення фінансової стійкості банківських установ, і, відповідно, ситуація, при якій банк не зможе вчасно виконати грошові зобов'язання за вимогою вкладників.

Література:

1. Банківський нагляд. Сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/supervision/about#section-1> (дата звернення 09.10.2023)
2. Основні показники діяльності банків України. Сайт Національного банку України. URL: https://bank.gov.ua/files/stat/Indicators_Banks_2023-09-01.xlsx (дата звернення: 11.10.2023)